

EL MICALET GALÀCTIC

Dues llàgrimes per Màquina

Fina Casalderrey

Il·lustracions de Conxita Rodríguez

I. Rebombori a l'aldea

—Ja fa dies que Màquina falta de casa. ¿No et pareix estrany, mare?

La mare de Justa sembla intranquilla i tarda una miqueta a contestar. Abans, intercanvia una mirada de complicitat amb el seu marit i, quan contesta, el seu to de veu no és gens convincent.

—Filla, ja ha fet això alguna altra volta i sempre ha tornat. No et preocupes tant. Les altres voltes, encara ha tardat més que aquesta.

Les paraules de Matilde no la calmen. Justa està encara preocupada i pressent mals auguris per als pròxims dies.

—Aquella volta que tardà quatre dies a tornar, era

en primavera. I encara estem en febrer. Segur que li ha passat alguna cosa.

Cada dia, només torna de l'escola, Justa es posa a la porta de casa i espera que el seu gos torne. Però Màquina no dóna senyals de vida i la xiqueta comença a perdre les esperances.

Justa és qui més preocupada està per l'absència de Màquina, perquè, a més d'encarregar-se de posar-li aigua fresca cada dia, d'assegurar-se que no es quedarà sense menjar, de deixar-lo entrar a la seua habitació i de voler-lo més que ningú, ¡Justa és la seua ama! Per això se'n sent més responsable. Els mals pensaments li volen pel cervell sense parar, la colpegen quasi com un martell fins a fer-li mal.

Justa és una xiqueta amb els cabells molt foscos, quasi negres, i no massa llargs, que acaba de fer els deu anys. Sa mare sempre li recull la melena. Diu que té massa mata de cabells i que quan se li posen davant dels ulls no pot escriure bé. Els seus ulls són marrons, molt foscos, no són massa grans, però sí molt vius.

Estudia cinqué d'EGB en un grup escolar del municipi al qual pertany la seua aldea. De bon matí va a classe amb autobús i no torna a casa fins a les sis de la vesprada.

César és el conductor que la du i la torna cada dia. Té molt mal geni. No deixa que ningú es moga del seu lloc. No deixa que mengen xiclets ni pipes dins l'autobús. Si volen dur a l'escola alguna cosa que no siguen

els llibres, els xiquets li han de demanar permís abans, i resar per aconseguir-ho.

El senyor César, per no deixar, no deixa ni parlar en veu alta. Sempre els fa el mateix sermonet els primers dies del curs.

—Qui es moga del lloc que li he assignat, no torna a pujar al cotxe. ¿Està clar?

—¡¡¡Sííí!!! —contesten els veterans, d'una manera rutinària. El sermó només impressiona els qui van per primera vegada amb l'autobús.

—Qui menge alguna cosa dins l'autobús, es quedarà a netejar-lo quan tots baixen. ¿Ho heu sentit?

—¡¡¡Sííí!!!

Sempre acaba amb les mateixes paraules:

—Ja sabeu que no es pot trencar res. Esteu ben advertits: qui em trenca alguna cosa, me la paga.

Les amenaces que el senyor César repeteix tan sovint li han fet guanyar-se a pols el malnom de *Mela-paga*, amb el qual el coneixen, no solament els xiquets de l'autobús, sinó tots els alumnes del col·legi Monte Maior, de Vila Moura.

Els dies passen i Màquina no dóna senyals de vida. Justa recorda que les primeres setmanes després de la mort del iaio, Màquina anava sovint al cementeri de l'aldea i, amb l'esperança renovada, se'n va a buscar-lo. Però no està tampoc al cementeri.

A poc a poc, perd l'interés per tot. Ja no li importen les notes, tot la cansa, s'enfada fàcilment i perd la gana.

—Justa, m'ha dit la professora que en l'últim control de matemàtiques has tret un insuficient; que en classe estàs despistada... ¿Què et passa? ¿Per què no atens les explicacions de donya Mercé?

Matilde intenta conèixer les causes del recent fracàs escolar de la seua filla. Justa s'estima més callar, no dir res, però sap molt bé què li passa. No pot concentrar-se en els treballs escolars. Només pot pensar en el seu gos de nit i de dia.

«¿On deu estar? ¿Me'l deuen haver furtat? Clar, és tan boniquet. ¿El deu haver matat un cotxe? ¡Màquina! Torna, torna, per favor. T'enyore. Vull acariciar el teu pèl, sempre tan net i tan suau. ¿Per què has fugit? ¿Què t'ha passat, Maqui? Vine, torna a casa.»

Justa acaba de tornar de l'escola. Fa un dia molt desagradable. Plou a cànters. Dos de març i Màquina no apareix. La situació és totalment anormal i ja no hi ha res que la console.

Es lleva l'impermeable i les botes d'aigua, es posa les sabatilles i, sense berenar, puja a la seua habitació. Descorre la cortina blanca i posa el nas contra el vidre. Les llàgrimes brollen dels seus ulls marrons, quasi tan grosses com les gotes de pluja que s'esvaren a l'altra part del vidre. Pensa que ha de trobar una solució. Es queda així fins que aquell cel ple de núvols de plom deixa fugir la claror del dia i els llums de les cases veïnes semblen joies daurades sobre els camps amerats de pluja.

«Si el iaio visquera, m'ajudaria a buscar-lo. Ell també el volia molt. És millor que açò no haja passat abans,

així ell no ha sentit la pena que tinc jo ara. ¿Què puc fer?»

Sent un dolor en el pit que li oprimeix l'estómac i no la deixa menjar. La iaia diu que són manies, però no és veritat. Els ecos dels seus sospirs arriben fins al cel gris.

Uns cops a la porta de l'habitació la fan apartar-se de la finestra. Els seus ulls ja no són marrons, sinó rojos.

—¿Puc entrar?

—Passa, passa —diu, entre sospirs.

És Ramon, l'únic germà de Justa. Té tretze anys i va molt avançat. Estudia vuité d'EGB.

Ramon no sembla massa preocupat per la desaparició del gos, però sí que es preocupa per l'actitud de la seua germana Justa. Li fa molta llàstima veure-la sempre trista, callada. Ni tan sols discuteixen per res, quan, abans, passaven el dia barallant-se i acusant-se l'un a l'altre.

—¿Series capaç de fer fugina demà? —pregunta Justa, com qui deixa caure una bomba.

—¿Faltar a classe, vols dir?

—Sí. Crec que si el busquem per tot el poble, el trobarem en algun lloc. ¡No pot haver desaparegut de la faç de la terra! O l'han furtat o s'ha perdut.

—O s'ha mort —afegeix Ramon, insegur.

—No, no s'ha mort. Alguna cosa em diu que està viu.

—D'acord. Anirem a veure qui l'ha furtat o si s'ha perdut.

—La mare no ho ha de saber. Ens hem de comportar com sempre.

Aquella nit, Justa sopa amb més gana. El fet d'intentar alguna cosa, de no quedar-se quieta, afluixa una miqueta el pes que li oprimia el pit des de feia tants dies. Les seues esperances reviuén.

Somia que el seu gos estimat està en casa de Clara, una xiqueta de la seua classe que diu que li agraden molt els animals. El té tancat dins d'una gàbia. Màquina aconsegueix escapar, però els municipals l'agafen i el porten a la canera del poble. En despertar-se, només recorda la canera: també hi hauran d'anar.

Matilde s'alegra molt del canvi que experimenta Justa aquell matí. ¡Per fi té gana! Però sa mare no sap que l'entrepà de pernil i formatge no se l'emporta per a ella, sinó per si de cas troben Màquina i li l'ha de donar.

—¡Gràcies a Déu, quin miracle!

—Sí, és que els dijous, al menjador, sempre fan peix fregit i ja saps que a mi no m'agrada.

—Però, curiosament, avui és dimecres. No saps ni en quin dia vius, ¿eh filla? —la corregeix Matilde.

Ramon, que ja ha agafat el seu entrepà de cada dia, fa senyals a Justa, per demanar-li que acabe ja la conversa i isca de casa. Si continua parlant, a més de córrer el risc de perdre l'autobús, al final ficarà la pota fins al genoll.

—¡Anem, Justa! Encara perdrem l'autobús.

Nerviosos, però decidits a no anar a classe, els dos germans es posen d'acord i decideixen que serà més

prudent baixar a la porta de la farmàcia i no arribar a la parada de l'escola.

—¡Pare, pare, César! —crida Ramon—. Ens quedem ací. Justa s'ha de posar una injecció abans d'entrar a l'escola.

Avergonyida i enfadada, Justa baixa de l'autobús amb Ramon.

—¡Ets fava! No calia que digueres això.

—¿Per què? No he dit que anaven a punxar-te el cul.

—¡Imbècil!

—No t'alteres o me'n vaig a l'escola. —De seguida canvia de to.— Vinga, ja n'hi ha prou. ¿D'acord?

—D'acord... ¿On anirem primer? —No es pot permetre el luxe d'enfadar-se amb el seu germà i perdre la seua col·laboració.

—Jo crec que podem començar pels contenidors. Ja saps que sempre li ha agradat furgar entre les deixalles.

Justa accepta la proposta i encara li demana una altra cosa.

—I, si no el trobem, ja que tu véns amb mi... Jo aniria a preguntar a la canera municipal.

—¡Mira que bé! Sí que saps coses, tu.

Recorren tots els carrers del poble. Hi ha gossos que furguen pels voltants dels contenidors, però Màquina no hi és.

—¡Alerta! Mira allà, Justa. ¿Aquella no és la mare d'Agneseta?

—¿On està? ¡Ah, sí! Que no ens veja.

És com si tots els veïns de l'aldea s'hagueren posat d'acord per a baixar aquell dimecres al poble. Passen mig matí amagant-se.

Al migdia, la investigació no ha tingut gens d'èxit. No hi ha ni rastre de Màquina per cap lloc. Ramon vol donar per acabat aquell periple, però Justa li prega que es quede amb ella.

—Juli, ¿pots vindre un moment, per favor?

Donya Mercé, la mestra de Justa, interromp l'última classe del matí en l'aula de vuité B. El tutor ix de seguida. Per l'expressió de la mestra, es tracta d'alguna cosa greu.

Quan estan sols, el professor pregunta, intranquil:

—¿Què passa, Mercé?

—¿Ha vingut a classe Ramon Fariña Rei?

—¿Ramon? —Don Juli mira dins l'aula i contesta:— No, no ha vingut a classe. ¿Per què? ¿Què passa?

—Jo tinc la germana en la meua classe i tampoc no ha vingut. Naturalment, al principi no m'ha estranyat, però fa una miqueta un altre alumne, molt amic de la xiqueta, m'ha dit que els ha vist baixar davant la farmàcia aquest matí.

—¿Els dos germans? ¿I què?

—¡I què! Que duïen els llibres. Ho he preguntat als altres xiquets que vénen en el mateix autobús i m'ho han assegurat.

—Si foren uns xiquets roïns, podria ser normal, però són bones persones. Sí que és molt estrany.

De seguida, van els dos a buscar el director que, immediatament, truca per telèfon a la casa dels xiquets. Contesta Tomàs, el pare. Efectivament, han anat a l'escola com cada dia.

A partir d'aquell moment, a l'escola i a l'aldea, tots es posen en marxa. ¡Els han de trobar com siga!

Cansats de caminar tot el matí sense descansar ni un moment, farts de fugir de tots els coneguts, amb la porta de la fam ben oberta, decideixen seure en un banc del parc, al costat d'una font. Ramon devora en un tres i no res el seu entrepà i l'ajuda a recórrer l'interior del seu cos amb uns bons glops d'aigua fresca de la font. Així, la massa seca baixa molt millor.

Justa li fa tres mossets al seu entrepà i el torna a guardar. Només pensa en el seu gos. Cada volta s'aparta més del seu pensament l'esperança de trobar-lo. Els núvols que, aliens a les seues preocupacions, juguen a fer dibuixos en el cel, augmenten encara més la seua pena. En mirar-los, Justa només veu la silueta de Màquina repetida per aquells perfils blancs i grisos. A voltes, apareix com un gos alegre; a voltes, com un gos trist. Les imatges avancen paral·leles als seus pensaments.

—Ramon, ¿tu creus que el trobarem?

—La veritat... ara ho dubte. Tampoc no sé per què et poses d'aquesta forma. ¡Un gos és un gos!

—Pareixes la iaia. «¡Un gos és un gos!» A veure si podeu ficar-vos al cervell que no és un gos. ¡És el meu gos!!

